

Årsrapport 2021

Fastighetsnämnden

Rapport från
Stadsrevisionen
Nr 4, 2022

Dnr: RVK 2022/5

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som revisionsrapporter.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Rapporterna kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till

Fastighetsnämnden

Årsrapport 2021

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av fastighetsnämndens verksamhet under 2021.

Revisorerna konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Nämnden behöver utveckla den interna kontrollen. Den granskning som genomförts under året visar att nämnden fortsatt bedriver ett arbete för att förbättra styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Det återstår dock områden som nämnden behöver arbeta med de kommande åren. Den interna kontrollen behöver bli mer integrerad i nämndens löpande verksamhet. Vidare behöver nämndens rutiner för planering, genomförande och uppföljning av fastighetsunderhåll/investeringar utvecklas.

Revisorerna har den 23 mars 2022 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till fastighetsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2022.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Ulf Fridebäck
OrdförandeTomasz Czarnik
Sekreterare**Stadsrevisionen**Hantverkargatan 3d
105 35 Stockholm
Växel 08-508 29 000
revision.rvk@stockholm.se
start.stockholm/revision

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att fastighetsnämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Från ekonomisk synpunkt bedöms nämnden ha bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig i huvudsak på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Nämnden gör bedömningen att kommunfullmäktiges inriktningsmål ”En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt ” delvis är uppfyllt. Bedömningen grundas på att underliggande verksamhetsmål ”Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö” anses vara delvis uppfyllt. Fyra av de sex indikatorer som är kopplade till verksamhetsmålet redovisas som inte uppfyllda.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis har varit tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår att brister har noterats vad gäller planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll/investeringar.

Årets granskning visar att nämnden har bedrivit ett utvecklingsarbete under året samt vidtagit åtgärder för att utveckla styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprojekt och fastighetsförvaltning. Trots förbättringar återstår områden som fastighetsnämnden behöver beakta i det fortsatta arbetet. Bland annat krävs fortsatta insatser för att få internkontrollarbetet mer integrerat i den löpande verksamheten. Årets granskningar har även identifierat utvecklingsområden kopplade till nämndens fastighetsunderhåll/investeringar.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser förtroendekänsliga poster. Vidare att utveckla den interna kontrollen avseende avtalsuppföljning och att säkerställa styrning och kontroll av energiförbrukning i fastigheterna. Nämnden behöver även förbättra uppföljningen av efterlevnad av stadens riktlinjer för informationssäkerhet.

Innehåll

1	Årets granskning	1
2	Verksamhet och ekonomi	2
2.1	Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2	Ekonomiskt resultat	3
2.2.1	<i>Driftverksamhet.....</i>	<i>3</i>
2.2.2	<i>Investeringsverksamhet.....</i>	<i>4</i>
3	Intern kontroll.....	6
4	Räkenskaper.....	8
5	Uppföljning av tidigare års granskning.....	8
	Bilaga 1 – Årets granskning	9
	Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	16
	Bilaga 3 – Bedömningskriterier	21

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionsordning i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

Revisorerna träffade våren 2021 representanter för nämnden i samband med genomgång av 2020 års granskning och avstämning inför 2021.

Granskningsledare har varit Charlotta Hjerdt m.fl. vid revisionskontoret och Kristian Damlin vid PwC AB.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms delvis ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på granskning av nämndens redovisning och på de granskningar som genomförts under året. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2021 är delvis förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Nämnden redovisar att den bidrar till att uppfylla två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. För inriktningsmålet ”En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt” görs bedömningen att målet är delvis uppfyllt. Bedömningen grundas på att underliggande verksamhetsmål ”Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö” anses vara delvis uppfyllt. Fyra av de sex indikatorer som är kopplade till verksamhetsmålet redovisas som inte uppfyllda. De omfattar byggvarubedömningar i projekt, hämtställen med matavfallsinsamling, solcellsproduktion samt antal nybyggnadsprojekt där en livscykelanalys gällande klimatpåverkan genomförts (LCA). Två av sex indikatorer som är kopplade till verksamhetsmålet bedöms vara uppfyllda. De omfattar köpt energi i stadens verksamheter samt relativ energieffektivisering i stadens verksamheter.

Fullmäktige ställer krav på att kemiska produkter samt fasta bygg- och anläggningsvaror ska vara dokumenterade enligt miljöbedömningssystemet Byggvarubedömningen (BVB). Enligt nämndens redovisning har byggvarubedömning tillämpats i cirka en fjärdedel av samtliga projekt. För att öka efterlevnaden har en utbildning i byggvarubedömningen genomförts under året och ett ytterligare utbildningstillfälle är planerat till 2022.

Fastighetsnämnden ska erbjuda sina hyresgäster möjlighet till utsortering av matavfall. Andel hämtställen med matavfallsinsamling ska utgöra minst 80 procent av de hämtställen där matavfallsinsamling är möjligt enligt fullmäktiges årsmål. Nämndens

utfall är 35 procent. Att inte årsmålet har nåtts förklaras bl.a. av att det har varit problem med upphandling av kärnen. Vidare har en del avtal för hämtning av matavfall varit inaktuella.

Enligt fullmäktiges direktiv ska nämnden tillämpa livscykelanalys (LCA) i byggprocessen. Årsmålet för andelen LCA-beräknade nybyggnadsprojekt ska vara 100 procent, medan nämnden redovisar ett utfall om 50 procent. Förklaringen anges vara att LCA-analys genomförts på ett av två färdigställda projekt under 2021. Det andra projektet har pågått en längre tid, och kontoret har inte gjort någon LCA-analys i efterhand.

Nämnden har inte nått årsmålet för indikatorn ”El- och värme-
produktion baserad på solenergi”. Anledningen är ett månadslångt driftstopp på Stadsteaterns solcellsanläggning.

Jämfört med föregående år har utfallen för två av kommunfullmäktiges inriktningsmål förbättrats. Dessa är ”Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort” och ”Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser”. Resultatet är en följd av att feriejobb och praktikplatser kunnat erbjudas i större omfattning samt att nämndens budgetföljsamhet varit bättre.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för nämndens målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2021:

Driftverksamhet (mkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021	Avvikelse 2021, %	Budget- avvikelse 2020, %
Kostnader	1 226	1 219	7	1%	8
varav kapital- kostnader	647	631	16	2%	-16
Intäkter	1 408	1 407	-1	0%	3
Verksamhetens nettokostnader	-182	-188	-6	3%	29

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med sex mkr i förhållande till det av kommunfullmäktige uppsatta

överskottskravet. Revisionskontoret konstaterar därmed att fullmäktiges mål om budgetföljdsamhet uppnåtts.

I jämförelse med budget är de totala kostnaderna sju mnkr lägre, varav kapitalkostnaderna är 16 mnkr lägre. Detta beror i huvudsak på att förseningar i investeringsprojekt och därmed senarelagda kapitalkostnader. Övriga kostnader har blivit nio mnkr högre än budget. I dessa inryms bl.a. en oförutsedd kostnad för återbetalning av moms till Skatteverket, som en följd av att den tillfälliga saluhallen på Östermalmstorg har sålts. Under året har också ett par större förgävesprojekteringar kostnadsförts. Samtidigt har kostnaderna för fastighetsskötsel, underhåll och städning minskat. Detta på grund av att flera fastigheter inte nyttjats som under ett normalår till följd av pandemin.

De minskade intäkterna jämfört med budget avser främst lägre hyresintäkter till följd av den rådande pandemin.

Prognosen i tertialrapport 2 avviker med 23 procent jämfört med årets slutliga utfall. Därmed nås inte stadens årsmål för prognossäkerhet (en procent). Avvikelsen anges vara en följd av ett beslut i stadens tertialrapport 2 om att reparationskostnaderna på Grimsta IP ska belasta finansförvaltningen i stället för nämndens driftredovisning.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021	Budgetavvikelse 2020
Utgifter	1 484	916	568	366
Inkomster				16
Nettoutgifter	1 484	916	568	382

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 568 mnkr i förhållande till budget. Av årets totala investeringsbudget har 62 procent upparbetats. Större avvikelser finns avseende investeringar i idrottsanläggningar, nytt tekniskt nämndhus och Liljevalchs konsthall. Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna på bl.a. tidsförskjutningar i projekt, ej utnyttjade riskreserver i projekt som avslutats under året samt ny hantering av anläggningsredovisningen i staden.

Staden har anpassat redovisningsprincipen för investeringsredovisning till allmänt accepterade normer för kommunal bokföring och redovisning. För fastighetsnämndens del får anpassningen till följd att vissa investeringsutgifter klassificerats om till driftkostnad i bokslut 2021. Därmed har nämndens investeringsutgifter för 2021 minskats med 120 miljoner kronor. De ökade driftkostnaderna har belastat stadens finansförvaltning.

I tertialrapport 2 lämnade nämnden en prognos för årets totala investeringar på 1 243 mnkr. Årets utfall avviker mot prognosen med 26 procent. Om hänsyn tas till stadens förändring av redovisningsprincip för investeringar som skedde vid bokslutet minskar avvikelserna till cirka 18 procent.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3 Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas granskningen av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis har varit tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår att brister har noterats vad gäller planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll.

År 2019 riktade revisorerna anmärkning mot fastighetsnämnden för brister i styrning och intern kontroll av verksamheten. Brister noterades bl.a. gällande system och rutiner för intern kontroll, investeringar samt underhållsplanering. I samband med granskningen av investeringar noterades väsentliga brister vad gäller rollfördelning, samverkan och kompetens. Under 2020 och 2021 har revisionskontoret följt nämndens arbete med att åtgärda bristerna. Uppföljningen 2021 visar att det arbete som initierades under 2020 har fortskridit. Arbete har pågått med att införa en byggprojektstyrningsmodell fullt ut. Vissa delar betraktas som slutförda, såsom att tydliggöra rollfördelning och arbetssätt i investeringsprojekt. Löpande interna kontroller ska säkerställa att den beslutade byggprojektstyrningsmodellen efterlevs. En funktion för projektstöd har skapats som bl.a. innefattar kvalitetsresurs och projektadministratörer. Revisionskontorets granskning av ekonomistyrningen i projektprocessen visar att formerna för arbetet har förbättrats. Dock kvarstår att utveckla uppföljning och redovisning till nämnden.

De digitala verktygen för projektledning och fastighetsförvaltning har ytterligare utvecklats för att stödja nämndens processer inom områdena. Enligt revisionskontorets mening återstår dock ytterligare insatser för att utveckla styrningen och uppföljningen av verksamheten. En granskning under 2021 av nämndens fastighetsunderhåll visar att de prioriteringskriterier som ska gälla för fastighetsunderhållet behöver tydliggöras samt dokumenteras. Vidare att uppföljningen av underhållsplanerna och det samlade fastighetsbeståndet behöver utvecklas. Nämnden behöver även utveckla rutinen för beställning av projekt mellan fastighetsavdelningen och projektavdelningen.

Arbete med att systematisera den interna kontrollen i organisationen pågår. Rutinerna för intern kontroll ska stärkas genom att samtliga

genomförda kontroller enligt planen för intern kontroll ska dokumenteras från och med år 2022. Trots förbättringar återstår utvecklingsområden som fastighetsnämnden behöver beakta i det fortsatta arbetet. Bland annat krävs fortsatta insatser för att få internkontrollarbetet mer integrerat i den löpande verksamheten, t.ex. i arbetet med underhållsplanering.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan för år 2021 fastställt 16 kontrollåtgärder inom 9 processer som ska hantera prioriterade risker. Avrapportering av internkontrollplanen har skett i samband med verksamhetsberättelsen. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment förutom ett och identifierade avvikelser har åtgärdats. Av nämndens 16 kontrollmoment har drygt en tredjedel av kontrollmomenten dokumenterats. Nämnden har i samband med arbetet med intern kontroll för 2022 beslutat att samtliga kontroller som är med i internkontrollplanen ska dokumenteras från och med år 2022. Kontorets ökade dokumentation av utförda kontroller är en viktig del i nämndens fortsatta arbete med att stärka den interna kontrollen.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. I granskningen avseende ekonomistyrning i projektprocessen konstateras dock att nämnden behöver utveckla sin uppföljning och redovisning avseende projekt. Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra.

Nämndens prognossäkerhet i årets tertialrapporter har varit bristfällig vad gäller investeringsverksamhet. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslutet blev 26 procent. Avvikelsen förklaras delvis av att staden har bytt redovisningsprincip vid bokslutet, vilket resulterade i minskning av fastighetsnämndens investeringsutgifter för 2021.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat bland annat planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll/investeringar samt ekonomistyrningen i projektprocessen. Avvikelser har identifierats vilka har påverkat bedömningen av nämndens interna kontroll. Bland annat anses fastighetsnämnden inte ha helt ändamålsenliga rutiner med tillräcklig intern kontroll för planering, genomförande och uppföljning av nämndens fastighetsunderhåll/investeringar. Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4 Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2021 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser förtroendekänsliga poster. Vidare att utveckla den interna kontrollen avseende avtalsuppföljning och att säkerställa styrning och kontroll av energiförbrukning i fastigheterna. Nämnden behöver även förbättra uppföljningen av efterlevnad av stadens riktlinjer för informationssäkerhet.

Bilaga 1 – Årets granskning

Granskningar under perioden april 2021 - mars 2022

Planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll/investeringar

En granskning har genomförts av fastighetsnämndens arbete med fastighetsunderhåll/investeringar. Syftet är att bedöma om nämnden har ändamålsenliga rutiner med tillräcklig intern kontroll för planering, genomförande och uppföljning av nämndens fastighetsunderhåll/investeringar.

Den samlade bedömningen är att fastighetsnämnden inte helt har ändamålsenliga rutiner med tillräcklig intern kontroll för planering, genomförande och uppföljning av nämndens fastighetsunderhåll/investeringar.

Fastighetsnämnden har tydliggjort att det finns betydande behov av renoveringar och underhåll/investeringar i nämndens fastighetsbestånd och att det finns behov av ytterligare medel. I annat fall finns risk för att enskilda anläggningar inte lever upp till ställda myndighetskrav. Detta ställer höga krav på nämndens budgetprocess och tydliga prioriteringar kring vilka underhålls- och investeringsåtgärder som ska genomföras. Utifrån detta anser revisionen att det finns ett behov av att tydliggöra samt dokumentera de prioriteringskriterier som ska gälla för fastighetsunderhållet/investeringarna.

I syfte att förbättra planering och uppföljning av nämndens underhållsarbete pågår implementering av nytt fastighetssystem. För år 2021 har systemet i delar använts för såväl planering som uppföljning. Framgent ska systemet användas i än högre utsträckning. Det finns dock kvarstående brister i systemet som behöver åtgärdas samt behov av att öka personalens kunskande och därmed nyttjandegrad av systemet. Det ställer bl.a. krav på framtagande av fördefinierade rapporter samt utbildningsinsatser.

Vid tidpunkten för granskningen var samtliga fastighetsobjekt inlagda i fastighetssystemet enligt förvaltningen. Uppgifterna är i huvudsak baserade på s.k. teoretiska genomgångar av fastighetsbeståndet utifrån rapporter som är framtagna under åren 2014-2015. Dessa har kompletterats med mer djupgående analyser under 2019 avseende simhallar. I dessa rapporter uppges dock att hänsyn ej tas

till eftersatt underhåll sedan tidigare år utan baseras på konstruktionsdata och teoretisk livslängd. Dessa åtgärder betraktas som underhållsplaner för respektive fastighetsobjekt, dock överstiger dessa behov nämndens budgetutrymme. I syfte att hantera detta finns en planeringsfil framtagen vilken i sin tur tydliggör vilka delar som hanteras inom budgetram respektive ligger utanför budgetramen.

Fastighetsavdelningen beställer huvuddelen av projektgenomförande via projektavdelningen, vilket ställer krav på en välfungerande beställningsrutin. I granskningen framkommer att det finns brister kopplat till denna, bl.a. avseende tydlighet i beställningarna samt att beställningar sker i tillräckligt god tid innan genomförandet.

Uppföljning av pågående underhållsprojekt görs av fastighetsförvaltarna samt i samband med s.k. teamsmöten där enskilda fastighetsobjekt går igenom. Det saknas dock en mer samlad och aggregerad uppföljning avseende underhållsplanerna och det samlade fastighetsbeståndet. När det gäller kostnaderna följs detta upp på totalnivå samt för stora investeringsprojekt, vilket också återrapporteras till fastighetsnämnden, dock särredovisas inte reinvesteringar och nyinvesteringar.

Revisionskontoret rekommenderar fastighetsnämnden att:

- Dokumentera nämndens fastighetsstrategi samt fastställa prioriteringskriterier för planering av nämndens fastighetsunderhåll.
- Säkerställa en ändamålsenlig beställningsrutin mellan fastighetsavdelning och projektavdelning.
- Säkerställa fortsatt implementering av fastighetssystemet, vilket inkluderar hantering av identifierade brister samt framtagande av fördefinierade rapporter.

Ekonomistyrningen i projektprocessen

En granskning har genomförts av huruvida fastighetsnämnden har en ändamålsenlig ekonomistyrning i projektprocessen.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att nämnden förbättrat formerna avseende ekonomistyrning av projektprocessen. Dock kvarstår brister vad gäller uppföljning och redovisning till nämnden.

Styrning

I granskningen beskriver de intervjuade att Antura inneburit en positiv förändring avseende möjligheten att ha kontroll över projektkostnader, då systemet ger möjlighet att samla information och skapa en tydlig överblick. Innan Antura samlades projekten i en excelfil där ändringar kunde göras av vem som helst, vilket enligt de intervjuade försvårade kontroll av projekten. Granskningen visar vidare att uppföljning avseende projektprognoser sker månatligen, både på enskild projektnivå likväl som på aggregerad nivå. Enhetschefer vid projektavdelningen och controllers håller avstämningsmöten med projektledare, vid vilka prognoser, risker och övergripande utveckling i projekt diskuteras. De intervjuade beskriver detta arbetssätt som en positiv utveckling. Tidigare har uppföljning av projekten handlat om att följa upp utfall medan det numera sker ett aktivt arbete för att hålla projektbudget. Kostnadsutvecklingen avseende projekten sammanställs på aggregerad nivå och avrapporteras till förvaltningens ledningsgrupp. De delas in i tre kategorier; projekt över 50 mnkr, projekt mellan 10-50 mnkr samt projekt mellan 2-10 mnkr.

Intervjuade beskriver att det för alla projekt, förutom de allra minsta, finns interna projektstyrgrupper. För de projekt som påverkar kunds verksamhetsutövning och/eller ekonomi finns även styrgrupper i vilka kundrepresentanter från ingår, exempelvis från andra förvaltningar såsom kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen. De intervjuade beskriver vidare att projektstyrgrupper och styrgrupper tidigare fungerat mer som ett informationsforum, men numer upplevs utgöra ett bra stöd och ett tydligt beslutsforum, vilket tidigare inte varit fallet.

För de mindre projekt som saknar projektstyrgrupper, sker löpande avstämning med projektägare avseende projektens utveckling. Arbetet med de mindre projekten beskrivs som mindre formaliserat, exempelvis genomförs inte alltid utredningar i dessa projekt innan genomförandebeslut fattas. Vidare beskrivs att genomförande av mindre projekt ibland prioriterats bort till förmån för genomförande av större projekt. För att säkerställa genomförande och styrning av

de mindre projekten skapades vid årsskiftet 2022 en ny enhet vid projektavdelningen, som ska ansvara för de mindre projekten.

Intervjuade beskriver att en viktig del i arbetet med att förbättra kostnadskontrollen har varit att lägga mer fokus på de tidiga skedena i processen, såsom förstudier och tekniska utredningar. Exempel ges från ett aktuellt projekt där ett förvaltningsöverskridande arbete skett mellan idrottsförvaltningen och fastighetskontoret i tidigt skede. Syftet var att säkerställa både tekniska krav och kompetenser samt verksamhetskompetenser vid kravställan.

Uppföljning

Nämnden följer upp samtliga projekt som överstiger 50 mnkr i lägesrapporter som beskriver projektets utveckling, bland annat utifrån kostnader. Övriga projekt redovisas i en bilaga i samband med tertialrapportering samt verksamhetsberättelse. Projekten är av olika storlek, många av dem är små projekt under 2 mnkr. På en aggregerad nivå utgör de dock en betydande del av nämndens totala investeringsbudget. Bilagan är omfattande och ger inte en samlad bild av utvecklingen avseende projekten. Nämnden bör utveckla uppföljningen av de mindre projekten, i syfte att säkerställa en helhetsbild av utvecklingen kring dessa.

Stickprov

I granskningen har två pågående projekt studerats närmare; dels ombyggnad av Tekniska Nämndhuset och dels modernisering av reningsanläggning och renovering av bassäng samt relaxavdelning i Högdalens sim- och idrottshall.

Genomförandebeslut avseende renovering av Tekniska Nämndhuset fattades 2018. Projektets budget beslutades till 975 mnkr (1094 mnkr inkl. index). Granskningen visar att projektet i syfte att hålla beslutad budget har genomfört besparingsåtgärder vid ett par tillfällen. Projektet pausades bland annat inledningsvis för genomlysning och omtag, då prognoser pekade på underskott trots tidigare besparingsåtgärder. Projektet har haft små marginaler för oförutsedda utgifter vilket utgjort en stor risk. Vid intervjuer framkommer att projektet månadsvis går igenom och prissätter risker. Nuvarande slutkostnadsprognos för projektet ligger i nivå med budget. Projektet redovisas i lägesrapporter till fastighetsnämnden.

Ett initialt genomförandebeslut för projekt Högdalens sim- och idrottshall fattades 2014 med en budget om 42,5 mnkr. Detta beslut reviderades 2018, till en budget om 160 mnkr. I det reviderade beslutet inkluderades fler åtgärder än vad som tidigare planerats.

Projektet har haft stora utmaningar, vilket resulterat i en slutkostnadsprognos om 175 mnkr. Brister som kräver åtgärder har identifierats under projektets gång. Granskningen visar att en del av dessa brister har hanterats inom ramen för projektet. I syfte att hålla beslutad projektbudget har även sidoprojekt startats för att hantera övriga nödvändiga åtgärder. Totalt har 8 sidoprojekt startats, som belastar nämndens långsiktiga investeringsplan. Uppföljning av dessa projekt sker i projektstyrgrupp och styrgrupp. Sidoprojekten redovisas inte som en del av de lägesrapporter som nämnden får ta del av. Enligt de intervjuade kommer sidoprojekten ingå i den slutredovisning som nämnden får ta del av rörande Högdalens sim- och idrottshall.

Revisionskontoret rekommenderar fastighetsnämnden att:

- Löpande följa upp och redovisa huvudprojekt och sidoprojekt/tillkommande projekt samlat till nämnden. Vidare inkludera sidoprojekten i slutredovisningen av projektet.
- Utveckla uppföljningen avseende mindre projekt.

Attesthantering i ekonomisystemet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende hantering av attesträtter i Agresso är tillräcklig. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process. Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning och den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Det finns även ett attestkort för förvaltningschefen.

Inköpsprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i inköpsprocessen med fokus på köp av reparationer och underhåll. Den sammanfattande bedömningen är att den inte är helt tillräcklig i granskad process. Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna i allt väsentligt är korrekt hanterade avseende prestation och kontering. Däremot noteras att en faktura har hanterats fel avseende moms och en har betalats efter förfallodag. I granskningen har inget framkommit som tyder på avsteg från lagen om offentlig upphandling eller stadens regler avseende inköp.

Revisionskontoret rekommenderar fastighetsnämnden att:

- Säkerställa att transaktionerna är korrekt hanterade avseende bokföringsunderlag (i detta fall moms).

- Säkerställa att betalning sker enligt gällande betalningsvillkor.

Intäktprocessen – hyresintäkter

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen i intäktprocessen avseende hyresintäkter. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad intäktprocess. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och stickprovskontroll av 16 fakturor. Pris/fakturerat belopp överensstämmer med överenskomna villkor/avtal och fakturering har skett i enlighet med överenskomna villkor/avtal för samtliga stickprov. Vidare visar verifieringen att betalning (alt. hantering enligt kravrutin) har skett i enlighet med stadens regler, att bokföring har skett vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod samt att transaktionerna var rätt konterade. Samtliga verifikationer uppfyller kraven i Lag om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och stadens regler. Slutligen visar granskningen att det av nämndens delegationsordning framgår vem som är behörig att besluta om makulering. Stickprov visar att makulering av fakturor har skett i enlighet med stadens regler.

Anläggningsredovisning

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende nämndens anläggningsredovisning är tillräcklig. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende redovisning av anläggningstillgångar inte är helt tillräcklig. Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att gränsdragningen mellan drift och investeringar följer stadens anvisningar och god redovisningssed i övrigt. De granskade utgifterna bedöms även vara hänförliga till rätt investeringsprojekt. Vid verifiering av aktiveringarna noterades dock en avvikelse. Den avser förvärv av bostadsrätt varav endast del av köpeskillingen bokförts som bostadsrätt och övrig del av köpeskillingen som förvaltningsfastighet, vilket är nämndens förhållningssätt när det gäller hantering av bostadsrätter.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att se över detta förhållningssätt, för att säkerställa att det sker i enlighet med god redovisningssed.

Förtroendekänsliga poster

En granskning har genomförts av 16 transaktioner omfattande ett urval av resor och konferenser, utbildning samt representation. Kon-

troll har i tillämpliga delar gjorts avseende kontering, syfte, deltagarlista, momsavdrag och attest. Granskningen har visat på en del avvikelser. Den interna kontrollen kopplad till hanteringen av förtroendekänsliga poster bedöms inte vara tillräcklig.

För fem av de granskade fakturorna saknas syfte. En faktura saknar deltagarförteckning, vilket gör att den inte heller kan bedömas avseende attestering. Vidare noteras att två fakturor attesterats av person som själv deltagit i aktiviteten.

Revisionskontoret rekommenderar fastighetsnämnden att:

- Säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2017	<p>Fastighetsförvaltning</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Förbättra kategorisering av fastigheter samt att regelbundet avrapportera en analys över fastigheterna vid sammanträdena. Rekommendation åtgärdad.</p> <p>Att utreda bakomliggande orsaker till negativa driftsnetton i fastighetsbeståndet, samt i dialog med kommunstyrelsen utarbeta relevant och ändamålsenligt avkastningskrav. Rekommendation kvarstår.</p> <p>Fastställa ett direktavkastningskrav per fastighet eller fastighetskategori. Rekommendation kvarstår.</p>		X		<p>I samband med implementering av ett nytt fastighetssystem har det skett en förbättrad kategorisering av fastigheterna. Samtliga fastigheter med ett negativt driftsnetto har analyserats, vilket är en del i nämndens översyn av hyresmodeller. Det pågår en dialog med stadsledningskontoret kring hur hyresmodellerna ska utformas.</p> <p>Det finns ett avkastningskrav kopplat till totala beståndet, men inte per fastighet/byggnad. Ekonomiavdelningen och fastighetsavdelningen vid fastighetskontoret kommer internt och tillsammans med stadsledningskontoret att ha dialog om vilken nivå på kategorier som uppföljning ska ske. Tills vidare fördelas avkastningskravet som kommunfullmäktige beslutat om på de fastigheter som berörs utifrån en fördelningsnyckel som bygger på yta och omsättning. Fastighetsnämnden har tagit beslut om att brandstationer och idrottsanläggningar inte ska ha något avkastningskrav.</p> <p>En genomgång har skett av ca 600 byggnader och ett antal av dessa har värdeöverförts till exploateringsnämnden En styrgrupp bestående av representanter från stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, S:t Erik Markutveckling och fastighetskontoret har genomfört en kategorisering av vilka byggnader som ska säljas resp. behållas.</p>
ÅR 2019	<p>Nämndens delegationsordning</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa kontroller av att beslutsfattande sker i enlighet med delegationsordningen. Rekommendation kvarstår.</p>			X	<p>Arbete pågår med översyn av delegationsordningen, och den beräknas bli nämndbehandlad under våren 2022. Under 2021 har det skett en löpande kontroll av delegationsbeslut (vid sidan om IK) men kontrollerna är inte dokumenterade. Resultatet visade att inte alla gått upp till nämnd. Kontoret har därför infört kontroller/löpande uppföljning, som har resulterat i fler rapporter av delegationsbeslut nu lämnas till nämnden.</p>

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2019	<p>Förutsättningar för genomförande investeringsprojekt</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att rollfördelningen mellan fastighetsavdelningen och projektavdelningen är tydlig och förankrad bland medarbetare. Rekommendation åtgärdad.</p> <p>Säkerställa nödvändig kompetensutveckling vid fastighetsavdelningen och projektavdelningen. Rekommendation kvarstår.</p> <p>Förbättra den psykosociala miljön vid projektavdelningen. Rekommendation åtgärdad.</p>		X		<p>Arbete med att tydliggöra roll- och ansvarsfördelning mellan fastighetsavdelningen och projektavdelningen har fortsatt under 2021. Bland annat tar teknikförvaltare ett tydligare ansvar för projektägarskapet och de underlag som ligger till grund för planering och genomförande av projekt. Kommunikationen mellan avdelningarna uppges ha förbättrats.</p> <p>Kompetensutveckling sker fortlöpande med bland annat flera utbildningar i systemstödet Antura. Projektavdelningen har skapat stöd till verksamheten i form av en projektstödsenhet som bl.a. innefattar kvalitetsresurs och projektadministratör. Kompetensinventering har genomförts på projektavdelningen under 2021. Alla delar i kompetensförsörjningsplanen har inte hunnit genomföras. Vissa insatser har prioriterats, t ex utbildning i Antura. Det som inte hunnits med är bland annat arbetsmiljöfrågor på byggarbetsplats, fördjupning i entreprenadjuridik riktad till projektledare samt en utbildning för alla i att leda utan att vara chef. Vid fastighetsavdelningen har arbete fortlöpande med att tydliggöra medarbetares ansvar som projektägare, vilket bland annat innefattar ansvar för upprättande av beställningar för de projekt som ska genomföras. Granskning som genomförts under 2021 rörande planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll visar dock på behov av att ytterligare förstärka medarbetarnas kompetens avseende utförande av beställningsunderlagen.</p> <p>Arbetet med den psykosociala arbetsmiljön har hanterats som en del i projektavdelningens utvecklingsarbete.</p>
ÅR 2019	<p>Konsultanvändning</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Överväga att ta fram en rutin som beskriver nämndens förfarande vid beställning av konsulttjänster. Rekommendation åtgärdad.</p>	X			<p>Enligt förvaltningen har en rutin tagits fram, som finns dokumenterad på en samarbetsyta. Det hålls utbildningar i beställningssystemet och förvaltningen noterar att användningen av systemet ökar. I januari 2022 var systemutnyttjandet 74 procent.</p>
ÅR 2020	<p>Implementering av byggprojektstyrningsmodell och stödssystem vid fastighetskontoret</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Implementera byggprojektstyrningsmodellen och stödssystemet Antura i sin helhet.</p> <p>Fortsätta att utveckla den interna kontrollen för att säkerställa att den beslutade byggprojektstyrningsmodellen efterlevs.</p> <p>Utvärdera och utveckla byggprojektstyrningsmodellen och stödssystemet Antura för att avsett syfte och effekter ska uppnås.</p> <p>Systematisera kompetensutvecklingen av modell och stödverktyg till berörda medarbetare.</p> <p>Rekommendationer åtgärdade.</p>	X			<p>Förvaltningen har fortsatt arbeta med att implementera system och byggprojektstyrningsmodell. Projekt följs upp månadsvis på avdelnings- och förvaltningsledningsnivå. Genom uppföljningen kan ledningen få signaler om projekt som avviker och på så sätt rikta särskild uppmärksamhet mot dessa. Vid projektavdelningen finns en projektcontroller som följer upp projekten tillsammans med projektledare och som även säkerställer att byggprojektstyrningsmodellen används. Kompetensutveckling till berörda medarbetare sker i form av punktinsatser.</p>

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2020	<p>Avtalsuppföljning vid fastighetskontoret</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att nämnden har en tillräcklig intern kontroll vad gäller avtalsuppföljning. Rekommendation kvarstår.</p> <p>Implementera organisation och arbetsätt för avtalsbevakning fullt ut i organisationen. Rekommendation kvarstår.</p>		X		<p>Nämnden har arbetat för att förbättra den interna kontrollen inom upphandlingsområdet, bland annat genom stickprovskontroller för att säkerställa att rätt saker handlas på ingångna avtal. Nämnden behöver dock fortsätta utveckla den interna kontrollen avseende området avtalsuppföljning, då den granskning som genomfördes 2020 visar att nämnden inte genomfört kontroller av avtal som fastställts i upphandlings- och avtalsprocessen i någon större omfattning.</p> <p>Implementering av organisation och arbetsätt för avtalsbevakning påbörjades under hösten 2020 och har fortgått under året, men är ännu inte slutfört. Kontoret planerar under 2022 att som ett test ta fram en avtalsförvaltningsplan för ett större avtal.</p>
ÅR 2020	<p>Förtroendekänsliga poster</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation. Rekommendation kvarstår.</p>			X	<p>Granskning genomförd 2021 visar på brister avseende underlag kopplat till fakturor som rör resor, konferenser, utbildning samt representation.</p>
ÅR 2021	<p>Planering, styrning och uppföljning av fastighetsunderhåll/investeringar</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Dokumentera nämndens fastighetsstrategi samt fastställa prioriteringskriterier för planering av nämndens fastighetsunderhåll.</p> <p>Säkerställa en ändamålsenlig beställningsrutin mellan fastighetsavdelning och projektavdelning.</p> <p>Säkerställa fortsatt implementering av fastighetsystemet, vilket inkluderar hantering av identifierade brister samt framtagande av fördefinierade rapporter.</p>				Följs upp 2022
År 2021	<p>Ekonomistyrningen i projektprocessen</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Löpande följa upp och redovisa huvudprojekt och sidoprojekt/tillkommande projekt samlat till nämnden.</p> <p>Inkludera delprojekten i slutredovisningen av projekten.</p> <p>Utveckla uppföljningen avseende mindre projekt.</p>				Följs upp 2022

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2021	<p>Inköpsprocessen</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att transaktionerna är korrekt hanterade avseende bokföringsunderlag (i detta fall moms).</p> <p>Säkerställa att betalning sker enligt gällande betalningsvillkor.</p>				Följs upp 2022
ÅR 2021	<p>Anläggningsredovisning</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa en korrekt redovisning av bostadsrättslägenheter som ska användas som verksamhetslokaler.</p>				Följs upp 2022

Revisionsprojekt

Revisionsprojekt	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
Nr 9/2017	<p>Miljöprogrammet</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Utveckla styrningen och kontrollen av energiförbrukningen i nämndens fastigheter.</p> <p>Energiuppföljningssystemet bör implementeras.</p> <p>Rekommendationerna kvarstår.</p>		X		Energiuppföljning finns med som en funktion i fastighetssystemet och arbete pågår med att skapa energiuppföljning för byggnadernas fastighetsenergi. Uppföljningen presenteras utifrån en prioriteringslista för varje enskild byggnad i fastighetssystemet. Då byggnaderna har olika tekniska installationer och befintliga mätare krävs det olika mycket arbete för att separera verksamhets- och fastighetsenergin. Flera byggnader saknar tillräckliga mätinstrument, varför nya sådana behöver installeras för att kunna följa upp byggnaderna. Arbete pågår även med automatisk import av mätdata till fastighetssystemet.
Nr 8/2018	<p>Stadens informationssäkerhetsarbete</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Kommunicera (åtgärdad), implementera (åtgärdad) samt kontrollera efterlevnad av stadens riktlinjer för informationssäkerhet i organisationen (kvarstår).</p>		X		Under året har kontorets medarbetare och chefer gått utbildningen "informationssäkerhet för medarbetare i staden". Uppföljning av deltagande i utbildningen sker månadsvis av informationssäkerhetssamordnaren. Några kontroller av hur stadens riktlinjer för informationssäkerhet efterlevs har inte genomförts.

Revisions- projekt	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
Nr 5/2019	<p>Implementering av data- skyddsförordningen</p> <p>Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Utveckla styrning och uppfölj- ning av arbetet med att efter- leva dataskyddsförordningen. Rekommendation åtgärdad.</p> <p>Informationsklassa sina informationstillgångar. Rekommendation åtgärdad.</p> <p>Regelbundet och systematiskt inventerar sina person- uppgiftsbehandlingar. Rekommendation kvarstår.</p>		X		<p>Nämnden har tillsatt ett dataskyddssombud under 2021. I bilaga till nämndens verksamhetsberättelse redovisar dataskyddsombudet i en årsrapport de kontroller som genomförts under året. Rapporten omfattar sex obligatoriska rapporteringsområden som utgör miniminivå för vad Personuppgiftsansvarig ("PUA") ska informera sig om årligen. Enligt DO:s årsrapport är informationsklassning utifrån ett GDPR-perspektiv genomförd på samtliga personuppgiftsbehandlingar under 2020 och 2021 vilket innebär att de är aktuella enligt stadens riktlinjer.</p> <p>Inventering av personuppgiftsbehandlingar pågår. Målet är att samtliga personuppgiftsbehandlingar ska vara registrerade och uppdaterade under första kvartalet 2022.</p>

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan

1. tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas,
2. rikta anmärkning,
3. avstyrka att ansvarsfrihet beviljas.

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i allt väsentligt tillfredsställande, delvis tillfredsställande eller inte tillfredsställande.

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade

brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning, delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning

Bedömningen är antingen rättvisande eller inte rättvisande.

Rättvisande	Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.
Inte rättvisande	Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.